



Maria José Corominas

FRANCO MONTI EN EL RECORD

Fa quasi dues setmanes que ens deixava Franco Monti. Un artista que, a més, era una persona molt culta, coneixedora de les formes arquitectòniques, dels moviments artístics i dels artistes contemporanis com Lucio Fontana, Mimmo Rotella (milanesos com ell) i integrants de les avantguardes del segle xx, a més de conèixer de primera mà la col·leccionista Peggy Guggenheim.

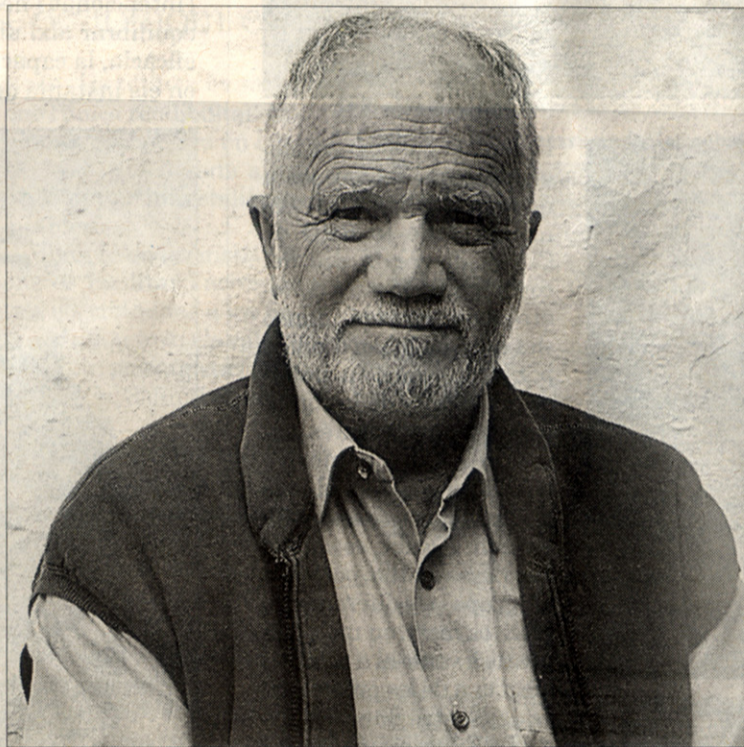
Franco Monti era una persona que, per les seves vivències, tenia la capacitat de comprendre tot i a tothom, fet que el distingia de molts altres individus i, per damunt de tot, d'altres artistes que pujaven a «l'altar del seu jo», perdent la perspectiva de la realitat que envolta i es construeix en l'àmbit de l'art. Monti era una persona en tot el sentit de la paraula: intel·ligent, observador i a la vegada senzill, alhora que honest i disciplinat i amb una manera de fer feina del tot especial.

En la vida de Franco Monti hi trobem molta diversitat de coneixements i d'afeccions. Per exemple: li agradaven els automòbils un poc esportius, malgrat que en el darrer cercava la comoditat en un que li permetia confort per arribar a la casa on vivia i que ara continua habitant la seva família. Era també un bon gurmet, de manera que tenia una gran capacitat per jutjar les diverses realitzacions culinàries.

Els cans eren una altra de les passions de Monti, que els treia a passejar cada dia per la muntanya. En tenia de la raça deno-



L'obra de Franco Monti presenta un alfabet escultòric molt personal, elaborat sobretot amb formigó.



L'artista, a qui agradava passejar els seus cans per la muntanya.

► Franco Monti era una persona que, per les seves vivències, tenia la capacitat de comprendre tot i a tothom

minada «mata leones», molt curiosos perquè tenen un dibuix damunt del llom. Quan un dels cans es moria l'enterrava, en un gest del tot humanitari envers l'animal, molt llunyà dels maltractaments que sovint es donen als cans i als moixos, que torturen i només els fan mal com a divertiment.

Aquest gran home que era Franco Monti tenia una qualitat que actualment és difícil de trobar i que és la de saber escoltar i donar una opinió encertada i intel·ligent, no només damunt de l'art sinó també en molts aspectes de la cultura i de la vida.

Gran estimador de la mar, ara reposa al peu d'un pi i de cara al mar Mediterrani, en el qual havia passat tantes hores i que ens evoca aquell *Mediterráneo* de Joan Manel Serrat i, en un altre registre, les cançons de Maria del Mar Bonet.

Franco Monti va ser un gran viatger, fet que el portà durant trenta anys a passar uns mesos a l'Àfrica negra per estudiar els costums i sobretot l'art nadiu de cadascun dels països que la formen. En aquesta recerca va viure fins i tot experiències perilloses, com algunes revoltes contra el colonialisme que imperava per part d'alguns països europeus vers els africans o les tribulacions entre diferents ètnies, de les quals els homes blancs també en resultaven castigats. Malgrat que des d'Europa es veia durant la majoria del segle XX l'Àfrica Negra com si fos una unitat amb una cultura única, Monti va dedicar, com veiem, una part de la seva vida a l'estudi i a establir les diferències entre els països i els diferents hàbits, molts dels quals ancestrals, fet que li va permetre d'organitzar moltes exposicions d'art africà i de configurar col·leccions del mateix art. També, però, va estudiar l'art precolombí, del qual n'organitzà diverses mostres diferents països europeus.

Tot i que fa poques setmanes i en aquest espai escrivíem sobre l'obra de Franco Monti exposada a la galeria Joan Oliver Maneu, ara i després de la seva mort, d'una banda previsible i de l'altra no tan ràpidament, hem volgut referir-nos a les seves qualitats humanes sense deixar de mirar la seva obra realment molt interessant i amb un alfabet escultòric molt personal, tant en les formes com en el material emprat, que és de manera majoritària el formigó.

Ens ha deixat una gran persona i un gran artista que no oblidarem mai.

L'escandall



J. A. Mendiola

Avantatges del directe

A la capital del «reino», per culpa dels premis Max, versió regional, va sorgir una

conversació on un dels membres del jurat parlava de la lògica gran diferència que havia trobat entre la gravació en dvd de concretament *Com a pedres* i l'espectacle en directe en una de les gires. Una de les gires ha fet que l'obra d'El pont flotant aterrà al Teatre Sans, que no deixa de ser una alegria poder anar-hi. Per raons òbvies també l'havia vista enregistrada i, clar, l'exercici feia gola, sobretot perquè és una història en què es mescla ficció i realitat de

manera molt original. «Una delícia», em va dir Dominic Hull abans d'entrar, i tenia tota la raó. Joan Collado, Pau Pons i Jesús Muñoz m'ho varen fer passa d'allò més divertit. Un treball interpretatiu bo de veritat i d'una imaginació quotidiana per no estalviar cap aplaudiment. Tot molt sorprenent, encara coneixent aquesta circumstància que no revelaré. El millor que pot fer és anar-la a veure, no se'n penedirà.

A la capital del «reino» vaig decidir fer un poc de país, que no és fàcil. L'única possibilitat era *Hay que purgar a Totó*, de Georges Feydeau, dirigida per Georges Lavaudant al Teatro Español on comanda Mario

Gas. Es tracta del primer vodevil que interpreta «Nuria» Espert, de qui no som fan, i Jordi Bosch, de qui ho som. Fins aquí cap possibilitat patriòtica, fins a reparar que la criada de la casa del matrimoni que protagonitzen els esmenats és Aina Frau, als programes de mà Ana. S'obre el teló i un escenari magnífic, hereu de l'estètica expressionista, és a dir tot un poc esbiaixat, i Jordi Bosch en solitari. Apareix Nuria Espert i un petit aldarull matrimonial ens posa en situació. Està clar que el personatge de l'Espert és una mica foll, contraposat al de Bosch, convencional, vestit amb elegància... però ja m'he afartat de no dir res. *Hay que purgar a Totó* honora el títol. Es poden fer una idea que a partir del que he contat abans tot empitjora fins a límits que a un el

farien avergonyir si tingués vergonya. Hi ha centenars de vodevils divertits, intel·ligents... Crec que han triat un dels pitjors que jo hagi vist mai.

Va quedar compensada la visita amb *Las bizarrías de Belisa*, de Lope de Vega, representada per la Compañía Nacional de Teatro Clásico, en versió i direcció d'Eduardo Vasco. Moderna, àgil, divertida, amb una utilització de la música, ja sigui en directe com en off, que la fa molt contemporània. Quinze cadires, tantes com actors i actrius, com a únic suport escenogràfic i una altra demostració que la senzillesa és gairebé sempre una virtut. A *Las bizarrías de Belisa* en podem trobar moltes més, com és la interpretació i la dificultat de tants registres, des del vers fins a cantar...